

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Boekbespreking van: Political integration: The formation of theory and its problems

Tudya, K.P.

Citation

Tudya, K. P. (1973). Boekbespreking van: Political integration: The formation of theory and its problems. *Acta Politica*, 8: 1973(2), 232-233. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/3451457>

Version: Publisher's Version

License: [Leiden University Non-exclusive license](#)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/3451457>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

Johan Karel De Vree, *Political Integration: The Formation of Theory and its Problems*

's-Gravenhage (Mouton), 1972, XVI + 395 p., z.p.

Met het totstandkomen van de EGKS (1952), de EEG en Euratom (1958) kreeg de American Political Science instellingen en ontwikkelingen voorgezet waarop zij zich met overgave stortte. Zij liet het daarbij niet bij empirisch onderzoek, maar hield zich ook met theorievorming bezig. Naast de leer van de nationale staat en de analyse van het machtsevenwicht werd er plotseling, onder de aan de praxis ontleende benaming integratie, een poging gedaan om de realiteit wetenschappelijk te reconstrueren en te incorporeren. Voor de, door de Pax Americana beschutte, samenwerking van Europese staatsinstellingen werd zo een begrip gekozen dat al eerder gehanteerd werd in de mathematica, de psychologie, de sociologie en het staatsrecht en dat bij Herbert Spencer, Bronislaw Malinowski, Willy Helpach, Georg Simmel, Leopold von Wiese en Rudolf Smend de betekenis gekregen had van aanpassing, socialisering, organisatie en centralisering, nivellering en simplificering.

De hier te bespreken dissertatie gaat niet in op de historische of socio-economische ontstaansvoorwaarden of op andersluidende opvattingen van het integratieconcept, maar onderzoekt uitsluitend en immanent de vorming van integratietheorieën aan de hand van het werk van vier Amerikaanse politicologen: Ernst B. Haas, Karl W. Deutsch, Amitai Etzioni en Leon Lindberg. Zij worden achtereenvolgens ieder in een bestek van vijftig bladzijden, behandeld op basis van het volgende schema: algemene inleiding, opvattingen over politiek en integratie, verloop van het integratieproces en operationaliseringsproblemen.

De schrijver komt tot de slotsom, dat de vier integratietheorieën onderling weinig verschil vertonen en dat zij onbevredigend zijn. Het theoretiseren vertoont volgens De Vree alle sporen van een nog premature wetenschappelijke ontwikkeling. Hij stelt dat de bewijsvoering uiterst vaag en vrijblijvend is, dat het bij de begripsvorming weinig gedisciplineerd toegaat en dat empirische onderdelen veelal meer op impressies dan op zorgvuldige en precieze waarneming steunen, terwijl het blijft bij veronderstellingen en korte aanduidingen waar men strakke argumenten zou mogen verwachten. In één woord, de theorievorming heeft zich volgens hem nog ternauwernood kunnen verheffen boven het niveau van informeel waarnemen en spraakgebruik.

De schrijver zwakt zijn provocatieve grimmige critiek af door de behandelde auteurs na te geven, dat het ontstaan van een nieuwe manier van denken over politiek en integratie en een min of meer consistent woordgebruik geconstateerd kan worden; dit acht hij opmerkelijk omdat theorievorming meer een kwestie van inspiratie en oorspronkelijkheid is dan van toepassing van een paar eenvoudige regels.

Deze constatering heeft intussen algemene geldigheid- ook voor wat de hier besproken studie betreft. Wil men immers niet de steriliteit van filisterachtige wetenschappelijkheid cultiveren, dan dient een analyse van de door de American Political Science gecreëerde integratietheorieën hoger te grijpen dan de criteria voor een Collegium Logicum. Dat zou in ieder geval gestalte moeten krijgen in een opklimmen uit het abstracte naar het concrete, bijvoorbeeld bij de vragen naar de historische genese, de strategische betekenis, de ideologische functie en het informatiegehalte van de theorievorming. Een dergelijke uiteenzetting zou

zich in ieder geval niet mogen onttrekken aan analyse van de realiteit, waarvoor onder andere de rapporten van de EEG voldoende materiaal leveren. Het onbehagen, dat onder de jongere integratietheoretici in brede kring bestaat (vgl. bijvoorbeeld Donald Puchala, *Journal of Common Market Studies*, maart 1972) wijst ook in deze richting voor wat betreft nieuwe aanzetten in de begripsvorming.

De schrijver treedt bepaald met een scholastieke bevangenheid in de sporen van een neopositivistische wetenschapsopvatting, waarbij het meer aankomt op het beantwoorden aan rigoureuze wetenschapstheoretische criteria dan op politieke of wetenschappelijke analyse. Om die reden kan hij zich voor wat betreft zijn critiek tevreden stellen met het aanstippen van de formele tekortkomingen in het werk van de integratietheoretici. Dit dient hem namelijk als dekmantel voor het postuleren van een algemene politieke theorie, waarin het integratiebegrip uitgehold wordt tot een a-historisch, besluits- en coalitietheoretisch concept. De schrijver maakt ook geen geheim van zijn reserve ten opzichte van de 'beperkte' problemen die met de analyse van de contemporaine internationale betrekkingen verbonden zijn. Inplaats van met integratie zou hij zich evengoed met conflict, verkiezingen of emancipatie kunnen bezighouden; al in zijn voorwoord beveelt hij het boek bij de lezer aan als een wetenschapstheoretische case-study of oefening! De lezer blijft intussen na lezing een laffe vlees-noch-vis smaak. Hij heeft geen wetenschapstheoretisch werk in handen (het positivisme-debat schijnt de schrijver onbekend te zijn) maar ook geen integratieanalyse.

Het boek houdt dus een waarschuwing in: wanneer dissertaties als opgeblazen recensies, als literatuur over literatuur, regel zouden worden dan is deze wetenschap op het niveau beland van de Meistersinger Sixtus Beckmesser, en moet de toevoeging 'sociale' een frivoliteit heten.

Kurt P. Tudyka

Hans Peter Muth, *French Agriculture and the Political Integration of Western Europe: Toward 'an ever closer Union among the European People'*

Leiden (Sijthoff), 1970, 290 p., f 36,—

Muth heeft het proces van de West-Europese integratie gevolgd aan de hand van de wederwaardigheden van de Franse landbouworganisaties. De Franse landbouwbelangen bij de economische integratie zijn evident; zij zijn door voorstanders van Europese samenwerking vaak gebruikt om de Franse regering haar afkerigheid van politieke integratie te laten overwinnen. In 1965 bracht de Franse regering de Europese integratie tot stilstand door haar stoel in de E.E.G.-ministerraad leeg te laten; de aanleiding daarvoor was een voorstel van de Europese Commissie om de financiering door de E.E.G.-landbouwpolitiek te verbinden aan een versterking van de bevoegdheid van het Europees Parlement. Deze obstructie bracht de Franse landbouw een hachelijke situatie; er was een duidelijk conflict tussen haar belang en de politiek van President De Gaulle, welke op dat moment door een ruime minderheid van het Franse volk werd gesteund.

Voor Muth was dit tijdperk een toetssteen om na te gaan welke invloed er vanuit de landbouwsector werd uitgeoefend op de houding van de Franse regering. De schrijver put voor zijn informatie uit publicaties over de geschiedenis van de Franse landbouw, de periodieken van de landbouworganisaties en uit gesprek-